

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2006. december 18.)

az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról

(2006/962/EK)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 149. cikke (4) bekezdésére és 150. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság javaslatára,

tekintettel a Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére ⁽²⁾,

a Szerződés 251. cikkében megállapított eljárással összhangban ⁽³⁾,

mivel:

- (1) A liszaboni Európai Tanács (2000. március 23-24.) arra a következtetésre jutott, hogy egy európai keretrendszernek kell meghatároznia az egész életen át tartó tanulás révén biztosítandó új alapvető készségeket, amelyek kulcsfontosságú intézkedések Európa globalizációra és a tudásalapú gazdaság irányába történő elmozdulásra adott válaszában, valamint hangsúlyozta, hogy Európa fő tökéjét az emberek képezik. Azóta ezeket a következtetéseket rendszeresen megismételték; többek között a brüsszeli Európai Tanács (2003. március 20-21. és 2005. március 22-23.) tett így, valamint szerepel a 2005-ben jóváhagyott, újraindított liszaboni stratégiában is.
- (2) A 2001. március 23-24-i stockholmi és a 2002. március 15-16-i barcelonai Európai Tanács támogatta az európai oktatási és képzési rendszerek konkrét jövőbeli célkitűzéseinek és a munkaprogramnak (az Oktatás és képzés 2010 munkaprogram) 2010-ig történő megvalósítását. E célkitűzések magukban foglalják a tudástársadalomban szükséges készségek fejlesztését, továbbá a nyelvtanulás előmozdításának, a vállalkozások fejlesztésének sajátos célkitűzéseit, valamint az oktatás európai dimenziója erősítésének általános igényét.
- (3) „Az egész életen át tartó tanulás európai térségének megvalósításáról” szóló bizottsági közlemény és az azt követő, az egész életen át tartó tanulásról szóló, 2002. június 27-i tanácsi állásfoglalás ⁽⁴⁾ prioritásként határozta meg „az új alapvető készségekre” vonatkozó rendelkezéseket, és hangsúlyozta, hogy az egész életen át tartó tanuláshoz magában kell foglalnia az óvodáskortól a nyugdíjba vonulás utáni évekig tartó tanulást.
- (4) A Közösség foglalkoztatás terén elért teljesítményének javításával összefüggésben a brüsszeli Európai Tanács (2003. március és 2003. december) hangsúlyozta annak

szükségességét, hogy oly módon kell fejleszteni az egész életen át tartó tanulást, hogy különös hangsúlyt kapjanak a munkanélküli és inaktív személyeket érintő tényleges és megelőző jellegű intézkedések. Ez a foglalkoztatási munkacsoport azon jelentésére épül, amely kiemelte az arra irányuló igényt, hogy az emberek képesek legyenek alkalmazkodni a változáshoz, valamint hangsúlyozta az emberek munkaerő-piaci integrációjának fontosságát és az egész életen át tartó tanulás kulcsfontosságú szerepét.

- (5) 2003 májusában a Tanács európai referenciaszinteket („referenciaértékek”) fogadott el, kifejezve ezáltal az európai átlagteljesítmény mérhető javítása iránti elkötelezettségét. Ezek a referenciaszintek magukban foglalják az olvasási, írási és szövegértési készséget, a korai iskolaelhagyást, a felső középfokú végzettség megszerzését és a felnőttek egész életen át tartó tanulásban való részvételét és szorosan kötődnek a kulcskompetenciák fejlesztéséhez.
- (6) A Tanács 2004 novemberében elfogadott, az oktatás szélesebb körű szerepéről szóló jelentése kiemelte, hogy az oktatás hozzájárul a közös kulturális háttér megőrzéséhez és megújításához a társadalomban, valamint az alapvető társadalmi és állampolgári értékek, mint például az állampolgárság, az egyenlőség, a tolerancia és a tisztelet elsajátításához, és különösen fontos egy olyan időszakban, amikor valamennyi tagállam szembesül azzal a kérdéssel, hogyan is kezelje a növekvő társadalmi és kulturális sokféleséget. Ezenfelül a társadalmi kohézió megerősítésében az oktatás szerepének fontos részét képezi a munkába állás és a munkahely megtartásának lehetővé tétele az emberek számára.
- (7) Az oktatás és képzés liszaboni célkitűzései terén megvalósult fejlődésről szóló, a Bizottság által 2005-ben elfogadott jelentés rámutatott, hogy nem történt előrelépést sem a 15 éves korúak körében a gyenge olvasási, írási, szövegértési készséggel rendelkezők arányának csökkentése, sem pedig a felső középfokú végzettséggel rendelkezők arányának növelése terén. Némiképp előrelépés volt tapasztalható a korai iskolaelhagyás csökkentése terén, de az előrehaladás jelenlegi mértéke mellett nem fogjuk elérni a 2003 májusában tartott Tanács által elfogadott 2010-es referenciaszinteket. A felnőttek részvétele a tanulásban nem növekszik elég gyorsan ahhoz, hogy elérjük a 2010-es referenciaszintet, és az adatok azt mutatják, hogy az alacsony képzettségű emberek esetében kevésbé valószínű, hogy további képzésben vesznek részt.
- (8) Az európai társadalmi partnerek által 2002 márciusában elfogadott, a kompetenciák és képesítések egész életen át tartó fejlesztését szolgáló fellépések keretszabálya hangsúlyozta, hogy a vállalkozásoknak egyre gyorsabban kell struktúráikat a változásokhoz igazítaniuk, ha versenyképesek akarnak maradni. A fokozott csapatmunka, a hierarchia csökkentése, a felelősség átruházása és a sokféle

⁽¹⁾ HL C 195., 2006.8.18., 109. o.

⁽²⁾ HL C 229., 2006.9.22., 21. o.

⁽³⁾ Az Európai Parlament 2006. szeptember 26-i állásfoglalása (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2006. december 18-i határozata.

⁽⁴⁾ HL C 163., 2002.7.9., 1. o.

feladat ellátására irányuló fokozódó igény vezet a tanuló szervezetek fejlődéséhez. E tekintetben a szervezetek azon képessége, hogy a kompetenciákat azonosítani, mobilizálni és elismerni képesek, valamint fejlesztésüket valamennyi alkalmazottuk számára ösztönözni tudják, képezi az alapját az új versenyképes stratégiáknak.

- (9) A szakoktatásról és szakképzésről szóló 2004-es maasrichti tanulmány jelentős szakadékról számol be az új állásokhoz megkövetelt és az európai munkaerő által elért végzettségi szintek között. E tanulmány szerint az európai munkaerő több mint egyharmada (80 millió fő) alacsonyan képzett, míg becslések szerint 2010-re az új állások majdnem 50 %-a követel majd meg felsőfokú végzettséget, épphogy 40 % alatt lesz a felső középiskolai osztályok elvégzését igénylő állások aránya, és csak körülbelül 15 %uk lesz elérhető az alacsony végzettségűek számára.
- (10) A 2004-ben elfogadott, az Oktatás és képzés 2010 munkaprogramról szóló közös tanácsi/bizottsági jelentés megerősítette az arra irányuló igényt, hogy a tagállamok egész életen át tartó tanulási stratégiái részeként minden polgárt fel kell vértézni a számára szükséges kompetenciákkal. A reform ösztönzése és elősegítése érdekében a jelentés közös európai referenciák és elvek kidolgozását javasolja, és prioritást nyújt a kulcskompetenciák keretének.
- (11) Az Európai Ifjúsági Paktum, amely a brüsszeli Európai Tanács (2005. március 22-23.) következtetéseinek mellékletét képezi, hangsúlyozta az alapképességek fejlesztése bátorításának szükségességét.
- (12) Annak szükségessége, hogy a fiatalokat felvértezzük a szükséges kulcskompetenciákkal, valamint az oktatásban szerzett tudásszint fejlesztése integráns részét képezi a 2005 júniusi Európai Tanács által elfogadott, az „Integrált iránymutatások a növekedésért és foglalkoztatásért 2005-2008” című dokumentumnak. A foglalkoztatási iránymutatások a kompetenciákat érintő új követelményekre adott válaszként különösen az oktatási és képzési rendszerek kiigazítására szólítanak fel, a szakmai igényeknek és kulcskompetenciáknak a tagállamok reformprogramjai részét képező helyesebb azonosítása révén. A foglalkoztatási iránymutatások ezen kívül előírják a nemek közötti egyenlőség biztosítását valamennyi fellépés keretében, valamint azt, hogy az Európai Unióban el kell érni a 70 %-os átlagos, illetve a nők körében a 60 %-os foglalkoztatottságot.
- (13) Ezen ajánlásnak azáltal kell hozzájárulnia az európai társadalom új szükségleteihez igazodó, a jövő-orientált, minőségi oktatás és képzés fejlesztéséhez, hogy támogatja és kiegészíti a tagállamok annak biztosítására irányuló fellépéseit, hogy az alapoktatási és szakképzési rendszerek minden fiatal számára eszközöket kínáljanak kulcskompetenciák olyan szintre való fejlesztéséhez, amely felvértezi őket a felnőttkorra, és amely alapot teremt a további tanulásra és a munkába állásra, valamint hogy ezek a felnőttek kompetenciáikat fejleszteni és frissíteni tudják koherens és átfogó egész életen át tartó tanulási szolgáltatások biztosítása révén. Ezen ajánlásnak a kulcskompetenciák közös európai referenciakeretét kell biztosítania a politikák alkotói, az oktatást és képzést nyújtók, a szociális

partnerek, a munkáltatók és maguk a tanulók számára, annak érdekében, hogy ezáltal segítse elő a nemzeti reformokat, valamint a tagállamok és a Bizottság közötti információcserét az „Oktatás és képzés 2010” munkaprogram keretein belül a közösen megállapított európai referenciaszintek elérése érdekében. Továbbá az ajánlás támogatja a többi kapcsolódó politikát is, mint például a foglalkoztatási és szociálpolitikát és a fiatalokat érintő többi politikát.

- (14) Mivel ezen ajánlás céljait, nevezetesen, hogy olyan közös referenciapont megteremtésével támogassa és egészítse ki a tagállamok fellépéseit, amely ösztönzi és megkönnyíti a nemzeti reformokat és a tagállamok közötti további együttműködést, a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani és ezért azok közösségi szinten jobban megvalósíthatók, a Közösség intézkedéseket hozhat a Szerződés 5. cikkében meghatározottak szerinti szubszidiaritás elvének megfelelően. Az e cikkben meghatározott arányosság elvének megfelelően ez az ajánlás nem lépi túl az e célkitűzések eléréséhez szükséges mértéket és ezen ajánlás végrehajtását meghagyja a tagállamok számára,

AJÁNLJA, HOGY:

a tagállamok fejlesszék a kulcsfontosságú kompetenciák mindenki számára való biztosítását az egész életen át tartó tanulási stratégiák részeként, ideértve az általános írástudás elérésére vonatkozó stratégiát is, valamint ennek érdekében használják referencia-eszközként a mellékelt „Kulcskompetenciák az egész életen át tartó tanuláshoz – Európai referenciakeret”-et (a továbbiakban: referenciakeret), annak érdekében, hogy:

1. biztosítsák, hogy az alapoktatás és szakképzés valamennyi fiatal számára felkínálja azokat az eszközöket, amelyekkel a kulcskompetenciákat olyan szintre fejleszthetik, amely felkészíti őket a felnőttkorra, és amely a további tanulás és a munkába állás alapját képezi;
2. biztosítsák megfelelő intézkedéseket meghozását azon fiatalok érdekében, akiknek személyes, szociális, kulturális vagy gazdasági körülményeik miatti oktatási hátrányuk révén különleges támogatásra van szükségük ahhoz, hogy tanulási képességeiket kiaknázhassák;
3. a felnőttek egész életük során képesek legyenek kulcskompetenciáik fejlesztésére és frissítésére, és különös figyelmet fordítsanak azokra a célcsoportokra, amelyeket a nemzeti, regionális és/vagy helyi vonatkozásban prioritásként határoztak meg, például a képességeik frissítésére szoruló személyekre;
4. megfelelő infrastruktúrák álljanak rendelkezésre a felnőttek folyamatos oktatására és képzésére, beleértve a tanárokat és oktatókat, az elismerési és értékelési eljárásokat, az egész életen át tartó tanuláshoz és a munkapiachoz való egyenlő hozzáférést biztosító intézkedéseket, illetve a tanulók olyan támogatását, amely figyelembe veszi a felnőttek eltérő igényeit és kompetenciáit;
5. biztosítsák az egyes polgárok számára elérhető felnőttoktatási és –képzési lehetőségek koherenciáját a foglalkoztatáspolitikához, valamint a szociális, kulturális és innovációs politikához és a fiatalokat érintő egyéb politikákhoz való

szoros kapcsolatok és a társadalmi partnerekkel és más érdekeltekkel folytatott együttműködés révén;

TUDOMÁSUL VESZI A BIZOTTSÁG AZON SZÁNDÉKÁT, HOGY:

1. hozzájárul a tagállamok oktatási és képzési rendszereinek fejlesztésére és az ezen ajánlás végrehajtására és terjesztésére irányuló erőfeszítéseikhez, beleértve referenciakeret referenciaként történő felhasználását az egymástól tanulás és a jó gyakorlatok cseréjének megkönnyítésére, valamint az Oktatás és képzés 2010 munkaprogram megvalósítása során elért eredményekről szóló kétéves jelentés elkészítéséhez és az elért eredmények nyomonkövetéséhez;
2. a referenciakeretet referenciaként alkalmazza a közösségi oktatási és képzési programok végrehajtása során, és biztosítja ezen programok kulcskompetenciák segítségével történő elsajátításának előmozdítását;
3. elősegíti a referenciakeret szélesebb körű alkalmazását a kapcsolódó közösségi politikákban és különösen a

foglalkoztatási, ifjúsági, kulturális és szociális politika végrehajtásában, valamint további kapcsolatokat alakít a társadalmi partnerekkel és más olyan szervezetekkel, amelyek ezen a téren tevékenykednek;

4. felülvizsgálja a referenciakeret hatását az Oktatás és képzés 2010 munkaprogrammal összefüggésben, és 2010. december 18. jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a szerzett tapasztalatokról és a jövőt érintő következtetésekről.

Kelt Brüsszelben, 2006. december 18.

az Európai Parlament részéről

az elnök

J. BORRELL FONTELLES

a Tanács részéről

az elnök

J.-E. ENESTAM

MELLÉKLET

KULCSKOMPETENCIÁK AZ EGÉSZ ÉLETEN ÁT TARTÓ TANULÁSHOZ – EURÓPAI REFERENCIAKERET**Háttér és célkitűzések**

Mivel a globalizáció újabb és újabb kihívásokkal szembesíti az Európai Uniót, minden polgárnak széles körű kulcskompetenciákra lesz szüksége ahhoz, hogy rugalmasan alkalmazkodjon a gyorsan változó és rendkívüli mértékben összefonódó világhoz.

Az oktatás kettős, társadalmi és gazdasági, szerepéből adódóan kulcsfontosságú szerepet játszik annak biztosításában, hogy az európai polgárok elsajátítsák az ezekhez a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz szükséges kulcskompetenciákat.

Az oktatásnak, az egyéni kompetenciák különbözőségére építve mindenekelőtt meg kell felelnie a tanulók eltérő szükségleteinek, mégpedig azért, hogy esélyegyenlőséget és hozzáférést biztosítanak azoknak a csoportoknak, amelyeknek a személyes, szociális, kulturális és gazdasági körülményekre visszavezethető oktatásbeli hátrányuk miatt különösen szükségük van a támogatásra ahhoz, hogy kiteljesíthessék az oktatásukban rejlő potenciált. Az ilyen csoportokra jelentenek példát a gyenge alapkészségekkel, különösen a gyenge olvasási, írási és szövegértési képességgel rendelkező emberek, a korai iskolaelhagyók, a tartós munkanélküliek, a hosszú ideig tartó távollét után a munkába visszatérők, az idősebbek, a bevándorlók és a fogyatékkal élők.

Ebben az összefüggésben a referenciakeret fő célkitűzései a következők:

1. a tudásalapú társadalomban való személyes önmegvalósításhoz, az aktív állampolgári részvételhez, a társadalmi kohézióhoz és a foglalkoztathatósághoz szükséges kulcskompetenciák azonosítása és meghatározása;
2. a tagállamok munkájának támogatása annak biztosítása terén, hogy az alapoktatás és szakképzés végére a fiatalok olyan szintre fejlesszék kulcskompetenciáikat, amely felvértezi őket a felnőttkorra, valamint amely alapját képezi a további tanulásnak és a munkába állásnak, valamint, hogy ezek a felnőttek képesek legyenek e kompetenciáikat egész életük során fejleszteni és frissíteni;
3. európai szintű referenciaeszköz biztosítása a politikai döntéshozók, az oktatási szolgáltatást nyújtók, a munkáltatók és maguk a tanulók számára, hogy elősegítsék a közösen megállapított célokra irányuló nemzeti és európai szintű erőfeszítéseket;
4. a további fellépések keretének biztosítása közösségi szinten, mind az Oktatás és képzés 2010 munkaprogram, mind pedig a közösségi oktatási és képzési programok keretein belül.

Kulcskompetenciák

A kompetenciákat itt az adott helyzetben megfelelő ismeretek, készségek és attitűdök ötvözeteként határoztuk meg. A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van a személyes önmegvalósításhoz és fejlődéshez, az aktív polgársághoz, a társadalmi beilleszkedéshez és a foglalkoztatáshoz.

E referenciakeret a következő kulcskompetenciákat határozza meg:

1. Az anyanyelven folytatott kommunikáció;
2. Az idegen nyelveken folytatott kommunikáció;
3. Matematikai kompetencia és alapvető kompetenciák a természet- és műszaki tudományok terén;
4. Digitális kompetencia;
5. A tanulás elsajátítása;
6. Szociális és állampolgári kompetenciák;
7. Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia, valamint
8. Kulturális tudatosság és kifejezőképeség.

Valamennyi kulcskompetenciát egyformán fontosnak kell tekinteni, hiszen mindegyik hozzájárulhat a sikeres élethez a tudásalapú társadalomban. Sok kompetencia részben fedi egymást és egymásba fonódik: az egyik területhez elengedhetetlenül szükséges elemek támogatják a másik terület kompetenciáit. Az alapkészségek megléte a nyelv, az írás,

olvasás, számolás, valamint az információs és kommunikációs technológiák (IKT) terén elengedhetetlen alapja a tanulásnak, míg a tanulás elsajátítása támogatást nyújt minden tanulási tevékenység számára. Számos olyan téma van, amely a referenciakeret egészében alkalmazásra kerül: a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezés, a problémamegoldás, a kockázatértékelés, a döntéshozatal és az érzelmek konstruktív kezelése szerepet játszik mind a nyolc kulcskompetencia esetében.

1. Az anyanyelven folytatott kommunikáció ⁽¹⁾

Fogalommeghatározás:

az anyanyelven folytatott kommunikáció annak képessége, hogy az egyén koncepciókat, gondolatokat, érzéseket, tényeket és véleményeket tud kifejezni és értelmezni szóban és írásban egyaránt (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése és íráskézség), valamint hogy nyelviileg helyes és kreatív módon kapcsolódik be a társadalmi és kulturális tevékenységek teljes körébe; az oktatásba és képzésbe, a munkába, a családi életbe és a szabadidős tevékenységekbe.

Az ehhez a kompetenciához kapcsolódó elengedhetetlen ismeret, készségek és attitűd:

A kommunikációs kompetencia az anyanyelv elsajátításából következik, ami természeténél fogva kapcsolódik az egyén azon kognitív képességének fejlődéséhez, hogy a világot értelmezi és másokhoz viszonyul. Az anyanyelven folytatott kommunikáció megköveteli az egyéntől, hogy rendelkezzen a szókincs, a funkcionális nyelvtan és a nyelvi funkciók ismeretével. Ez magában foglalja a verbális kapcsolattartás fő típusait, az irodalmi és nem irodalmi stílusok körét, a különféle nyelvi stílusok és regiszterek fő sajátosságait, és a nyelv és a kommunikáció változását különféle helyzetekben.

Az egyénnek rendelkeznie kell azzal a készséggel, hogy mind szóban, mind írásban kommunikálni tudjon különféle kommunikációs helyzetekben, és hogy figyelemmel kísérje és a helyzet követelményeihez igazítsa kommunikációját. Ez a kompetencia magában foglalja továbbá azt, hogy az egyén különféle típusú szövegeket meg tud különböztetni és fel tud használni, információt tud keresni, összegyűjteni és feldolgozni, segédeszközöket alkalmazni, szóbeli és írásbeli érveit a helyzetnek megfelelő módon, meggyőzően tudja megfogalmazni és kifejezni.

Az anyanyelven folytatott kommunikáció irányában megnyilvánuló pozitív attitűd magában foglalja a kritikus és építő jellegű párbeszédre való hajlamot, az esztétikai minőség tiszteltét és az erre irányuló törekvést, valamint a másokkal fennálló kapcsolat iránti érdeklődést. Ehhez szükséges a nyelv másokra gyakorolt hatásának tudatosítása és a nyelv pozitív és társadalmilag felelős módon való értéke és használata.

2. Idegen nyelveken folytatott kommunikáció ⁽²⁾

Fogalommeghatározás:

az idegen nyelveken folytatott kommunikáció az anyanyelven folytatott kommunikáció túlnyomó részben azonos készségeivel jellemezhető: a koncepciók, a gondolatok, érzések tények és vélemények megértésének, kifejezésének és értelmezésének szóban és írásban történő képességén alapul (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése és íráskézség) a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül – az oktatásban és a képzésben, a munkában, a családi életben és szabadidős tevékenységek során – az egyén kíváncsiságának és szükségleteinek megfelelően. Az idegen nyelveken folytatott kommunikáció továbbá olyan készségeket igényel, mint például a közvetítés és az interkulturális megértés. Az egyén nyelvtudásának szintje változó lehet a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése és íráskézség), az eltérő nyelvek és az egyén társadalmi és kulturális háttere, környezete és igényei és/vagy érdeklődése tekintetében.

Az ehhez a kompetenciához kapcsolódó elengedhetetlen ismeret, készségek és attitűd:

Az idegen nyelvek ismerete a szókincs és a funkcionális nyelvtan ismeretét, valamint a verbális kapcsolat és a nyelv szintjeinek fő típusaira való rálátást követeli meg. Fontos a társadalmi hagyományoknak, valamint a nyelvek kulturális vonzatának és változatosságának ismerete.

⁽¹⁾ Az európai multikulturális és többnyelvű társadalmakban elismert tény, hogy az anyanyelv esetleg nem minden esetben a tagállam hivatalos nyelve, és hogy a hivatalos nyelven való kommunikáció képessége előfeltétele az egyén teljes körű társadalmi részvételének. Egyes tagállamokban előfordulhat, hogy az anyanyelv csak egyike a hivatalos nyelveknek. Az ilyen esetekre alkalmazandó intézkedések az egyes tagállamok hatáskörébe tartoznak, különleges igényeiknek és körülményeiknek megfelelően.

⁽²⁾ Fontos annak felismerése, hogy sok európai el kétnyelvű vagy többnyelvű családban és közösségben, és lehet, hogy annak az országnak a nyelve, amelyben élnek, nem az anyanyelvük. E csoportok esetében lehet, hogy ez a kompetencia inkább hivatalos nyelvre, mint idegen nyelvre utal. E kompetenciának az integrációjuk érdekében történő fejlesztésére irányuló igényük, motivációjuk és társadalmi és/vagy gazdasági okai különbözni fognak például azokétól, akik utazás vagy munka céljára tanulnak idegen nyelvet. Az ilyen esetek kezelését célzó és a meghatározást ennek megfelelően alkalmazó intézkedések az egyes tagállamok hatáskörébe tartoznak sajátos igényeikkel és körülményeikkel összhangban.

Az idegen nyelven folytatott kommunikációhoz elengedhetetlen készségek magukban foglalják a szóbeli üzenetek megértésének, a beszélgetések kezdeményezésének, folytatásának és lezárásának, valamint az egyén igényeinek megfelelő szövegek olvasásának, megértésének és előállításának képességét. Az egyénnek továbbá képesnek kell lennie a segédeszközök megfelelő használatára, és az egész életen át tartó tanulás részeként a nyelv nem formális keretek között történő tanulására is.

A pozitív attitűd magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletét, és a nyelvek és az interkulturális kommunikáció iránti érdeklődést és kíváncsiságot.

3. Matematikai kompetenciák és alapvető kompetenciák a természet- és műszaki tudományok terén

Fogalommeghatározás:

- A. A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége a mindennapok problémáinak megoldása érdekében. A magabiztos számolni tudásra alapozva a hangsúly a folyamaton és a tevékenységen, valamint a tudáson van. A matematikai kompetencia, különböző szinteken magában foglalja a matematikai gondolkodásmód alkalmazásának képességét és az erre irányuló hajlamot (logikus és térbeli gondolkodás), valamint az ilyen jellegű megjelenítést (képletek, modellek, szerkezetek, grafikonok, táblázatok).
- B. A természettudományi kompetencia arra a képességre és hajlandóságra utal, hogy az alkalmazott tudást és módszertant a természeti világ magyarázatához használjuk annak érdekében, hogy problémákat ismerjünk fel, és bizonyítékokra alapozott következtetéseket vonjunk le. A műszaki tudományok terén meglévő kompetenciát úgy tekintik, mint e tudásnak és módszertannak az érzékelt emberi akaratra vagy szükségletekre válaszként adott alkalmazását. A természettudományi és technológiai kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység által okozott változások megértését és az egyes polgár felelősségét.

Az ehhez a kompetenciához kapcsolódó elengedhetetlen ismeret, készségek és attitűd:

- A. A matematika terén szükséges ismeret magában foglalja a számok, a mértékek és szerkezetek, az alpműveletek és az alapvető matematikai megjelenítési formák alapos ismeretét, a matematikai fogalmak és koncepciók és azon kérdések létének ismeretét, amelyekre a matematika válasszal szolgálhat.

Az egyénnek rendelkeznie kell azzal a készséggel, hogy alkalmazni tudja az alapvető matematikai elveket és folyamatokat a mindennapok során, otthon és a munkahelyen, valamint hogy követni és értékelni tudja az érvek láncolatát. Az egyénnek képesnek kell lennie arra, hogy matematikai úton indokoljon, megértse a matematikai bizonyítást és a matematika nyelvén kommunikáljon, valamint hogy megfelelő segédeszközöket alkalmazzon.

A matematika terén a pozitív attitűd az igazság tiszteletén és azon a törekvésen alapszik, hogy a dolgok okát és azok érvényességét keressük.

- B. A műszaki és természettudományok terén szükséges ismeret magában foglalja a természeti világ alapelveit, az alapvető tudományos koncepciókat, elveket és módszereket, technológiát és technológiai termékeket és folyamatokat, valamint a tudomány és a technológia természeti világra gyakorolt hatásának megértését. Ennek eredményeképpen ezeknek a kompetenciáknak lehetővé kell tenniük, hogy az egyének jobban megértsék a tudományos elméletek, alkalmazások és a technológia társadalmi előnyeit, korlátozásait és kockázatait nagy vonalakban (a döntéshozatallal, értékekkel, erkölcsi kérdésekkel, kultúrával stb. kapcsolatban).

A készségek magukban foglalják annak képességét, hogy technológiai eszközöket és gépeket, valamint tudományos adatokat alkalmazzunk és módosítsunk annak érdekében, hogy elérjünk egy célt vagy bizonyítékokra alapozott döntést hozzunk vagy végkövetkeztetésre jussunk. Az egyénnek továbbá képesnek kell lennie arra, hogy felismerje a tudományos kutatás alapvető jellemzőit és közölni kell tudnia a hozzájuk vezető következtetéseket és indoklást.

A kompetencia magában foglalja a kritikus értékelés és kíváncsiság attitűdjét, az etikai kérdések iránti érdeklődést és a biztonság és fenntarthatóság iránti egyforma tiszteletet – különösen a tudományos és technológiai fejlődés tekintetében az önmagunkkal, családunkkal, közösségünkkel és a globális problémákkal kapcsolatban.

4. Digitális kompetencia

Fogalommeghatározás:

a digitális kompetencia magában foglalja az információk társadalmi technológiák (IST) magabiztos és kritikus használatát a munka, a szabadidő és a kommunikáció terén. Ez az IKT terén meglévő alapvető készségeken alapul: számítógép használata információ visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje céljából, valamint a kommunikáció és az együttműködő hálózatokban való részvétel céljából az interneten keresztül.

Az ehhez a kompetenciához kapcsolódó elengedhetetlen ismeret, készségek és attitűd:

A digitális kompetencia megköveteli a természetnek, az IST szerepének és lehetőségeinek alapos értését és ismeretét a mindennapokban: személyes és társadalmi életünkben és a munkában. Magában foglalja a fő számítógépes alkalmazásokat, mint például a szövegszerkesztést, adattáblázatokat, adatbázisokat, információátvitelt és -kezelést, valamint az internet által kínált lehetőségek és esetleges veszélyek megértését és az elektronikus média útján történő kommunikációt (e-mail, hálózati eszközök) a munka, a szabadidő, az információ megosztása és az együttműködő hálózatépítés, a tanulás és kutatás számára. Az egyénnek továbbá értenie kell, hogyan támogathatja az IST a kreativitást és innovációt, és tudatában kell lennie az elérhető információ hitelessége és megbízhatósága körülötti problémáknak és az IST interaktív használatához tartozó jogi és etikai elveknek.

A szükséges készségek magukban foglalják: az információ megkeresésének, összegyűjtésének és feldolgozásának képességét és kritikus és szisztematikus alkalmazását, értékelve a fontosságát és megkülönböztetve a valót a virtuálistól a kapcsolatok felismerése során. Az egyénnek rendelkeznie kell azzal a készséggel, hogy eszközöket tudjon alkalmazni komplex információ előállítására, bemutatására és megértésére, és képesnek kell lennie az internetalapú szolgáltatások elérésére, a velük való kutatásra és használatukra. Az egyénnek képesnek kell továbbá lennie az IST alkalmazására a kritikus gondolkodás, kreativitás és innováció támogatása érdekében.

Az IST használata kritikus és megfontolt attitűdöt követel az elérhető információ és az interaktív média felelősségteljes használata tekintetében. Ezt a kompetenciát támogatja továbbá a kulturális, társadalmi és/vagy szakmai célokat szolgáló közösségekben és hálózatokban való részvétel iránti érdeklődés.

5. A tanulás elsajátítása

Fogalom meghatározás:

a tanulás elsajátítása az a képesség, amellyel az egyén a tanulásra törekszik és azzal foglalkozik, megszervezi saját tanulását, beleértve az idővel és információval való hatékony gazdálkodást is, mind az egyéni, mind a csoportos tanulás során. Ez a kompetencia magában foglalja az egyén tanulási folyamatának és szükségleteinek ismeretét, az elérhető lehetőségek felismerését, és az akadályok megszüntetésének képességét az eredményes tanulás érdekében. Ez a kompetencia az új tudás és készségek megszerzését, feldolgozását és asszimilálását, továbbá útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A tanulás elsajátítása rávezeti a tanulót, hogy az előzetesen tanultakra és élettapasztalatára építsen annak érdekében, hogy a tudást és készségeket helyzetek sokaságában tudja használni és alkalmazni: otthon, a munkában, az oktatásban és képzésben. A motiváció és a magabiztosság elengedhetetlen az egyén kompetenciái tekintetében.

Az ehhez a kompetenciához kapcsolódó elengedhetetlen ismeret, készségek és attitűd:

Míg a tanulás az egyes munka- vagy karrierbeli célok felé mutat, az egyénnek ismernie kell a szükséges kompetenciákat, ismereteket, készségeket és képesítéseket. Mindenesetre, a tanulás elsajátítása megköveteli az egyéntől, hogy ismerje és értse a számára előnyös tanulási stratégiákat, készségei és szakképesítése erős és gyenge pontjait, valamint hogy képes legyen megtalálni a számára elérhető oktatási és képzési lehetőségeket és útmutatást és/vagy támogatást.

A tanulás elsajátításának készsége először is megköveteli az olyan alapvető készségek elsajátítását, mint az írás, az olvasás, a számolás és az IKT készségek, amelyekre a további tanúláshoz van szükség. Ezen készségekre építve az egyénnek képesnek kell lennie az új tudás és készség elérésére, megszerzésére, feldolgozására és asszimilálására. Ez az egyén tanulási, karrier- és munkabeli mintáinak hatékony kezelését követeli meg, és különösen azt a képességet, hogy rendületlenül kitartson a tanulás mellett, hogy huzamosabb időn keresztül tudja figyelmét összpontosítani, valamint hogy kritikusan mérlegelje a tanulás szándékát és célját. Az egyénnek tudnia kell időt szánni az önálló és önfegyelmellett folytatott tanulásra, de a tanulási folyamat részeként képesnek kell lennie a másokkal végzett munkára is – élvezve a heterogén csoport előnyeit –, és meg kell tudni osztania másokkal, amit megtanult. Az egyénnek képesnek kell lennie saját tanulásának megszervezésére, munkájának értékelésére, valamint tanács, információ és támogatás kérésére, ha szükséges.

A pozitív attitűd magában foglalja azt a motivációt és magabiztosságot, amely az egész életen át ösztönöz és sikerre visz a tanulás terén. A problémamegoldó attitűd egyaránt támogatja a tanulást és az egyén azon képességét, hogy akadályokat szüntessen meg és változásokat kezeljen. Annak vágya, hogy az előzetesen tanultakat és az élettapasztalatokat alkalmazzuk, valamint a tanulás lehetőségének keresése és a tanulásnak az élet minden területén való alkalmazására irányuló kíváncsiság a pozitív attitűd elengedhetetlen eleme.

6. Szociális és állampolgári kompetencia

Fogalom meghatározás:

ezek magukban foglalják a személyi, interperszonális és interkulturális kompetenciákat és meghatározzák a viselkedés minden olyan formáját, amely arra teszi képessé az egyént, hogy hatékony és építő módon vegyen részt a társadalmi és szakmai életben, különösen az egyre sokfélettebb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat tudjon megoldani. Az állampolgári kompetencia felvértezi az egyént, hogy teljes körben részt tudjon venni a közügyekben, alapozva a társadalmi és politikai koncepciókról és struktúrákról meglévő tudására, és arra az elkötelezettségre, hogy aktívan és demokratikus módon vegyen mindezekben részt.

Az ehhez a kompetenciához kapcsolódó elengedhetetlen ismeret, készségek és attitűd:

- A. A szociális kompetencia kapcsolódik az egyéni és társadalmi jól-léthez, és megköveteli annak megértését, ahogyan az egyén saját ideális fizikai és mentális egészségét biztosítani tudja, ideértve ennek a maga és családja, illetve közvetlen társadalmi környezete számára szolgáló forrásként való felismerését, valamint annak ismeretét, ahogyan az egészséges életvitel mindehhez hozzá tud járulni. A sikeres interperszonális és társadalmi részvétel érdekében elengedhetetlen a viselkedési szabályok és a különféle társadalmakban és környezetben általánosan elfogadott magatartás megértése (pl. a munkahelyen). Az is ugyanennyire fontos, hogy tudatában legyünk az egyénnel, csoporttal, munkaszervezettel, nemek közti egyenlőséggel és megkülönböztetésmentességgel, társadalommal és kultúrával kapcsolatos alapvető koncepcióknak. Elengedhetetlen az európai társadalmak multikulturális és társadalmi-gazdasági dimenzióinak, valamint annak megértése, ahogyan a nemzeti kulturális identitás kölcsönhatásba lép az európai identitással.

E kompetencia alapkészsége magában foglalja azt a képességet, hogy építő módon tudunk kommunikálni különféle környezetekben, toleranciát tudunk mutatni, különféle nézőpontokat tudunk kifejezni és megérteni, bizalmat keltő módon tudunk tárgyalni és képesek vagyunk az együttérzésre. Az egyénnek képesnek kell lennie kezelni a stresszt és a frusztrációt, és építő módon kell ezeket kifejezésre juttatnia, továbbá különbséget kell tudnia tenni a személyes és a szakmai szféra között.

A kompetencia az együttműködés, a magabiztosság és az integritás attitűdjén alapul. Az egyénnek érdeklődni kell a társadalmi-gazdasági fejlemények és az interkulturális kommunikáció iránt, valamint értékelnie kell a sokféleséget és tisztelnie kell másokat, valamint felkészültnek kell lennie az előítéletek leküzdésére és a kompromisszumra egyaránt.

- B. Az állampolgári kompetencia a demokrácia, az igazságosság, az egyenlőség, az állampolgárság és a polgári jogok fogalmának ismeretén alapul, beleértve azt is, ahogyan mindezek az Európai Unió alapjogi chartájában és a nemzetközi nyilatkozatokban kifejezésre jutnak, és ahogyan ezeket a különféle intézmények helyi, regionális, nemzeti, európai és nemzetközi szinten alkalmazzák. Magába foglalja az aktuális események, valamint a nemzeti, az európai és a világtörténelem fő eseményeinek és tendenciáinak ismeretét. Tudatosítani kell továbbá a társadalmi és politikai mozgalmak céljait, értékeit és politikáit. Az európai integráció és az EU struktúráinak, főbb célkitűzéseinek és értékeinek ismerete, valamint a sokféleség és a kulturális identitás tudatosítása Európában szintén létfontosságú.

A állampolgári kompetenciához kapcsolódó készségek arra a képességre vonatkoznak, hogy az egyén hatékonyan működik együtt másokkal a közügyekben, valamint szolidaritást és érdeklődést mutat a helyi és szélesebb közösséget érintő problémák megoldásában. Jelenti a közösségi vagy szomszédos tevékenységekben való részvételt és valamennyi, a helytől a nemzeti és európai szintig megvalósuló döntéshozatal kritikus és alkotó elemzését és a bennük való részvételt, különösen szavazás útján.

A pozitív attitűd alapját az emberi jogok teljes körű tisztelete teremti meg, ideértve az egyenlőséget mint a demokráciának, a különféle vallási vagy etnikai csoportok értékrendszerei közötti különbségek tiszteletének és megértésének alapját. Ez magába foglalja azon érzés kimutatását, hogy valaki egy környékhez, országhoz, az EU-hoz, Európához és általában a világhoz tartozik, valamint hajlandóságot arra, hogy valamennyi szinten részt vegyen a demokratikus döntéshozatalban. Magába foglalja a felelősségérzetnek, valamint azon közös értékek megértésének és tiszteletben tartásának kimutatását, amelyek a közösségi kohézió biztosításához szükségesek, például a demokratikus elvek tiszteletben tartása. Az alkotó részvétel magában foglalja továbbá az állampolgári tevékenységeket, a társadalmi sokféleség és kohézió, valamint a fenntartható fejlődés támogatását, és az arra való készséget, hogy az egyén tisztelje mások értékeit és magánéletét.

7. Kezdeményezőkézség és vállalkozói kompetencia

Fogalommeghatározás:

a kezdeményezőkézség és vállalkozói kompetencia az egyén azon képességére utal, hogy elképzeléseit meg tudja valósítani. Ide tartozik a kreativitás, az innováció és a kockázatvállalás, valamint annak képessége, hogy az egyén célkitűzései érdekében terveket készít és visz véghez. Ez segíti az egyéneket – nemcsak a mindennapi életükben otthon és a társadalomban, hanem a munkahelyükön is – abban, hogy megértsék a munkájuk tágabb környezetét, és képessé teszi őket arra, hogy megragadják a lehetőségeket, valamint az olyan speciálisabb készségek és tudás alapját képezi, amelyre azoknak van szükségük, akik társadalmi vagy kereskedelmi tevékenységet hoznak létre, vagy ilyen tevékenységhez járulnak hozzá. Ez magában foglalja az etikai értékekkel kapcsolatos tudatosságot és ösztönzi a jó vezetési gyakorlatot.

Az ehhez a kompetenciához kapcsolódó elengedhetetlen ismeret, készségek és attitűd:

A szükséges tudás magában foglalja az elérhető lehetőségek felismerésének képességét a személyes, szakmai és/vagy üzleti tevékenységek esetében, ideértve a „szélesebb palettát” érintő olyan kérdéseket, amelyek az emberek életének és munkájának hátterét biztosítják, mint például a gazdaság működésének átfogóbb megértése és azok a lehetőségek és kihívások, amelyek a munkaadóval vagy szervezettel szemben merülnek fel. Az egyénnek továbbá tudatában kell lennie a vállalkozások etikai helyzetének, és annak, ahogyan a jó érdekében fel lehet őket használni, például a tisztességes kereskedelem vagy a társadalmi célú vállalkozás révén.

A készségek a proaktív projektmenedzsmenthez (ideértve például a tervezés, a szervezés, az irányítás, a vezetés és a delegálás, az elemzés, a kommunikálás, a beszámolás, az értékelés és rögzítés képességét), az eredményes képviselőhez és tárgyaláshoz és annak képességéhez kapcsolódnak, hogy egyénileg és csapatban együttműködve is képes legyen valaki dolgozni. Elengedhetetlen az egyén erős és gyenge pontjai megítélésének képessége, valamint az a képesség, hogy az egyén a kockázatokat értékelni és adott esetben vállalni tudja.

A vállalkozói attitűdöt a kezdeményezőkézség, a proaktivitás, a függetlenség és az innováció jellemzi a személyes és társadalmi életben, valamint a munkában egyaránt. Magában foglalja továbbá a célkitűzések elérését szolgáló motivációt és eltökéltséget, legyenek ezek személyes vagy másokkal közös célok vagy törekvések, beleértve a munkával kapcsolatosakat is.

8. Kulturális tudatosság és kifejezőképesség

Fogalom meghatározás:

elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerése a különböző művészeti ágakban kifejezési formákon keresztül, ideértve a zenét, az előadóművészetet, irodalmat és a képzőművészetet.

Az ehhez a kompetenciához kapcsolódó elengedhetetlen ismeret, készségek és attitűd:

A kulturális tudás magában foglalja a helyi, a nemzeti és az európai kulturális örökség, valamint világban elfoglalt helyük megértését. Ez magában foglalja a fő kulturális művek alapvető ismeretét, ideértve a népszerű kortárs kultúrát. Elengedhetetlenül fontos megérteni Európa és a világ más régiói kulturális és nyelvi sokféleségét, az ennek megőrzésére irányuló igényt, és az esztétikai tényezők jelentőségét a mindennapokban.

A készségek egyaránt kapcsolódnak a tisztelethez és a kifejezéshez: a művek és előadások tisztelete és élvezete, valamint a művészeti ágak/kifejezési formák sokfélesége révén megvalósuló önkifejezés, amely az egyén veleszületett képességeire épül. A készségek továbbá magukban foglalják annak képességét, hogy az egyén össze tudja kapcsolni saját kreatív és kifejező nézőpontját mások véleményével, valamint hogy fel tudja ismerni azokat a társadalmi és gazdasági lehetőségeket, amelyeket kulturális jellegű cselekvésben tud megvalósítani. A kulturális kifejeződés nélkülözhetetlen a kreatív képességek fejlesztésében, ami a különböző szakmai összefüggésekbe is átvihető.

A saját kultúra alapos megértése és az identitásérzés az alapja a kulturális kifejezés sokfélesége iránti nyitott attitűdnek és tiszteletnek. A pozitív megközelítés lefedi továbbá a kreativitást, és az arra való hajlamot, hogy a művészi önkifejezés és a kulturális életben való részvétel révén finomítsuk esztétikai befogadóképességünket.
